

del catalanisme, aparegué a Cervera un altre quizenari, intitulat «República», per cert bastant digne en son primer número y a qui no li haguérem escatimat els aplausos si hagués seguit pel camí comensat. Mes confonent desde 'l segon número la república ab l' anticlericalisme, fent sa campanya no contra 'l trono sino contra la trona, no contra la monarquia sino contra la Patria y la Religió, burlantse del Papa, aconsellant que 's desamortissessen, l' únich que 'ns queda als catòlics, les joyes y reliquies de les iglesies; y atacant directament al dogma, burlantse del Purgatori; als vots de castidad *resto de la barbarie de otros tiempos*; a la vida monástica *asociaciones contra la naturaleza*; y manifestant que ells escluien al sacerdot, nosaltres, recordant que nostre lema es *Fe, Patria, Amor* y que avans de tot y sobre de tot deviem ser catòlics, atacarem al que nostres sentiments mes íntims feria; y desde allavors no hèm parat en nostra campanya, no antirepublicana, no, sino contra aquells que se 'n diuen y que 'n sos discursos y en sos actes, com en la vetllada del dia 6 de Septiembre y en la reunió convocada pel senyor Andreu en Casa la vila han demostrat que ho son al estil del *Combes* francès, mes absoluts que en Ferrand VII.

En les darreres eleccions contribuïrem a la mida de nostres forces a desterrar la política del municipi, a derrotar a aquells que com a polítics se presentaven y desde llavors han sigut tants y tants els que 'ns han demanat fessem nostra Veu setmanal que, malgrat l' augment de treball que això 'ns ocasiona y que a tota la redacció 'ns fa prou falta, puig tenim nostres obligacions, hèm determinat ferho.

• Y avans d' acabar donèm les mes espressives gràcies a tots els que 'ns han favoregut durant l' any que hem passat, lo mes difícil de tots per ser el primer; y del mateix modo que al comensar nostra publicació, sintetisem avuy nostres desitjos, nostres aspiracions y fins nostre programa en els crits de ¡Visca Catalunya! ¡Visca la Segarra!

J.

¿Cóm tenim de comensar á buscar lo principi de la regeneració?

Després dels desastres colonials, tot era parlar de la Regeneració, y quin pensament s' imposava després dels irreparables mals que el Estat espanyol acabava de sufrir: però succehí lo que ab tot lo d' Espanya, posar molta fè en

les paraules; y com que aquèstes no donen sino vent, no es res d' estrany que sòls obtinguèrem tempestats.

Fa ja temps, que, al veure lo desmereixament d' Espanya, fa pensar a les persones de capitals la manera de engrandirla, ó alsaria y, aquèstes, en general, confian de una restauració, procurant una gran producció en la Industria, a fi de fer frente a la de altres nacions, que segons sos càlculs, s' han enriquit ab ella. Vana quimera. Una industria may prosperará si li faltan els primers elements ó materies pera treballar; y com cap industria pòt proporcionar aquèstes, no es ben sentada la base, de la regeneració protegint a aquèstes perquè fassi gran producció.

La producció sòls pòt donarla la Agricultura, ab la que y ab la benèfica má del Creador y procuran estudiarla per desarrollarla ab tots los avansos que del estudi s' inventin, traurèm la veritable producció, puig sòls ella pòt repartirla; tant pera la alimentació, com pera proporcionar elements de primera necessitat, pera treballar y desenrotllarse totes les industries.

Si ho mirèm detingudament y estudièm a sang frèda les causes que afligixen avuy a nostra pátria, veurèm que no es altra que 'l abandono de la agricultura.

Els industrials, com que han sigut homes de capitals, y las industries los han produhit bons interèssos, han aplicat les inteligències pera millorar la industria ó procurar un llòc en la direcció del Estat, a fi de obtenir y donar protecció al seu idol del industrialisme; venint d' aquí, la causa que tot lo que sia pagesia, se miri com una cosa despreciable y aborrida per tota persona que disfruti algún empleo, per insignificant que sia.

Fa pena veurer les pòques atencions que 's tenen, per la major part d' aquèstes, a la classe que 'ls proporciona la sana alimentació; y desestimant la naturalitat de aquèstes, preferèxen les preparades per industrials, què, sòls donan gust al paladar; y en llòc de nodrir, envenenan les naturalèses y pòrtan la degeneració a la societat.

No, per fortuna, en totes parts s' ha pensat axís; preveyent algunes persones de sa criteri que 'l ecrés de industrialisme portaria la destrucció de la societat han procurat dirigir sos estudis ab més empènyo al cultiu dels camps, pera procurar donar sana alimentació a la societat, y matèries pera que les industries existents, poguessin treballar sens tenir de comprarlo a terres estranyes, procurant axís tenir vida pròpia.

Altres han estudiat la vida de les plantes y, ab lo progrés de sos estudis y la aplicació de la química respecte les metexes, han lograt la creació de la Agricultura moderna, perfeccionantse aquèsta cada dia més, a mida que les inteligències s' han aplicat més ab empènyo, al estudi de la Agricultura.

Liebig, a Alemania, fou el qui presentá la teoria de la alimentació mineral de les plantes

y, ab sos continuats treballs y proves, pogué convèncer als seus contraris que estaven ab un error al refutar les seves insinuacions; y desde allavors ja dexá de pensarse que 'l cultiu dels camps fos un ofici, quedant considerat com una ciència y industria; y 'ls humils pagèsos, estudiant en la práctica les noves teories, que daven constituïts eminents agronomos que ab sa sensillèsa feyan conexedors d' aquèstes ventatjes a tots sos comarcans.

Georges-Ville, a Fransa, també pregoná aquèstes ventatjes y contribuí al alsament de la Agricultura fins al punt en que avuy está. Igualment que les demès nacions, que tenen la producció a una altura que a Espanya ni 's pènsa.

¿Y dònchs perquè Espanya país per naturalesa agricol no ha participat d' aquèstes ensenyances? en primer lloch, y com a causa principal, perquè els que han dirigit la governació del Estat, s'han preocupat més, en importá d' aquèstes nacions la política funesta y, donant llivertat per tot, mènys per lo que afectava a la pagesia; com succehí, no hi ha molts anys, referent als cèps americans, respecte els quals se posá traves fins al estrem; haventse de decidir els pagèsos de les regions vitícoles, a empèndrer per son compte l' estudi, y a plantar de franch aquèstes plantes, que com veyèm avuy son d' absoluta necessitat, pera tornar a reconstituir les vinyes perdudes.

Vist dònchs que qui treballa y estudia tòca primer els profits, emprenèm ab carinyo l' estudi de la moderna pagesia y treballèm; quan mènys imitem els nous procediments, que 'ns ensenyan aquèlles persones, que tant s'afanyan pera buscar un mèdi senzill y profitós pera nòstra classe pagèsa.

En nòstre país ja n' es coneguda l' influència dels adops pera obtenir bones cullites; però lo ser aquèstos molt cars fa que nos donguin els corresponents pera ferles abundoses, y com ja a altres els ha preocupat aquèst punt, fent aplicacions y observacions han lograt trobar un mèdi, pera estalviar-se la part més costosa dels adops, ó sia el nitrògen. Si ho haguessin observat, anys ha que ho palpèm, però no 'n fem cas. Dònchs ara ja ho sabèm; aital sistema podriam dir, está destinat a ser lo factor restaurador de la Agricultura, que produhim; y podèm adobar nòstres tèrres, mitjansan la sèmbra de lleguminosas y ab preferència les forratjeras.

Aquèsta idèa ha surtit de un senzill pagès nomenat Estanislao Solari que, observant y fent aplicacions, ha vist recompensats sos treballs y vigílias, y encar que vivint arraconat en un punt desert d' Italia, ha fet que son nòm ressonés per lo gran mèrit que les generacions l' alabarán, de haver vist renumerats sos treballs ab son sistema de cultiu, que tots los que l' han posat en práctica, beneheixen, per los beneficis que 'ls repòrta, quedant avuy universalment conegut, ab lo nòm de sistema

Solari, que ajudant Deu donarèm a conèixer en números successius.

Josep Vidal.

Montpalau, Janer 1904.

C O S E T E S

¡Visca la igualtat! eh «República»? Veritat qu' estás conforme ab les conclusions d' En Claus y olles a l' *assamblea pedagógica*? No faltava més; tots els espanyòls tenen drèt a ensenyar.... lo que vulgan, a escepció, de les ordres religioses: axò es molt plá y conforme als principis nivelladors dels que seguèxen al *gran arquitecte* del Unívers: com ho farien els màstres laichs si 'ls religiosos ensenyaven? quedarien ab els banchs; proves array, a cada pas se troben; llavors, adeu progrés, adeu pa.

* *

Per més que 'l pa, ja l' assegurarien els bens de les ordres religioses, responsables dels desacèrts dels que mangonegessen l' emprèstit de.... estás «República»? confessa, al mènys, que teniem rahó; ja t' ho diguerem que no tardariem gayre a trobar algun republicá que ataqués els bens dels altres: ja hèm contestat a tota la pregunta que 'ns ferés.

* *

Mes ara, permètnos que *retrovertim* l' argument, com dèyem a *classe* y digans ¿quin es el que fe republicá que no ha incitat may al ròbo o al assassinat? y mentres vajes estudiant l' història o vigilant l' actualitat, procura buscar un altre mòdo per enganyar als babaus que t' seguèxen; perquè, després de les conclusions d' En Claus y soles, ja no t' creurá ningú quan digas be del clèro parroquial; perquè valje, poca es la confiansa que t' inspira, quan els subjectes als màstres d' estudi ¡quin cambi! de rector me 'l fas regidor y encara donant la vara al màstre. ¿Qué es aquèl el mèdi per fer apèndre la Doctrina en castellá? Bé, molt bé; volèu llibertat, per ensenyar vosaltres (privilegi esclusiu): igualtat, perquè no pugan ensenyar els religiosos, (acaparament absolut): y fraternitat, per apoderarvos de lo que no es vostre (ròbo descarat): sigas franca al menys una vegada a la vida, als que ab poder Clausolles aviat vos conexeria tothòm.

* *

Allá hont vos fiquèu, hi fiquèu la *pata* no 'l pèu; ¡qui s'ho havia de pensar que 'ls regidors republicans de Barcelona dimitissen els càrrechs pera que se 'ls nombrá y que volguessen *regenerar* a Barcelona sens temps per *ocuparse* en sos bens! axò mòstra que son tant ignoscents... com nosaltres: buscaven un *benefici*, y ara 's tròben ab la creu d' un *ofici* y no se 'n